

BEVATTNING

Guide inför igångsättning av bevattningsanläggning

Av Louise Zetterholm, Hushållningssällskapet Halland.

GÖR SÅ HÄR:

1. Bedöm om vattenuttaget är lagligt

Du som tar ut vatten för bevattning ska antingen ha tillstånd för det, ha gjort en anmälan eller ha bedömt att det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas av uttaget. Mer information om anmälan hittar du på jordbruksverket.se/stod

2. Mät vattenuttaget

Om ni tar vatten ur en brunn, använd ett lod. Om ni tar av ytvatten, använd en pegel. Det är viktigt att ni dokumenterar mätningarna för att kunna kontrollera om det är något som kan tänkas skadas på grund av vattenuttaget. Sjunker vattennivån fort så kan det vara ett tecken på en negativ påverkan.

3. Undersök ledningar

Undersök att inga ledningar läcker och att pumparna är intakta.

4. Vattna på natten och undvik blåst

Det är viktigt att spara vatten hela vägen ut till fält. Det är det bättre att vattna på natten, då det sker en avdunstning på ungefär 2 %. På dagen kan avdunstningen ligga på 20% eller högre beroende på vilken teknik som används.

Vattna inte när det blåser för mycket. Avdunstningen blir större och bevattningsgivan blir ojämn.

5. Spara effekt

Det är bättre att transportera vatten horisontellt än att lyfta vattnet högt. Men självklart så tar man vatten där man kan. Se till att det inte blir tryckfall i ledningarna och att de är täta.

Klimatprognoserna från SMHI visar att ett förändrat klimat är att vänta framöver. Oavsett hur den fortsatta utvecklingen av koldioxidhalten i atmosfären blir så är forskare i världen eniga om att vi redan är i ett skede där klimatet successivt håller på att förändras till följd av mänsklig påverkan. Ur ett företagsperspektiv är det dock en fördel, och kanske en nödvändighet, att vara medveten om de förändringar i klimat och väder som förutspås, samt att ha kunskap om och kunna planera och hantera de risker och möjligheter det kan innebära.

6. Observera spridning och anpassa

Trycket i munstycken påverkas av höjden som pumpen måste lyfta vattnet och ledningarnas grovlek och längd. Trycket du behöver i munstycket beror på vilken teknik som används och hur långt vatten ska spridas. Det går att räkna på önskat tryck, men det går lika bra att observera och justera i fält.

7. Kontrollera om vattnet sprids jämnt

Ojämn spridning av vatten kan ge stora variationer i fält och det ger en sämre totaleffekt för grödan av en viss given mängd vatten. Sätt ut behållare på olika ställen i fält och jämför mängden vatten i dessa. Anpassa tryck och placering av bevattningsanläggningarna.

8. Vid betesbevattning

a. Flytta bevattningsanläggningen ofta vid betesbevattning.

Vid bevattning av beten med arter som har grunt rotsystem (exempelvis vitklöver), så ska du flytta bevattningen ofta så att ungefär 10–20 mm vatten läggs på fältet var gång. Att vattna upp marken mer kan gynna ett fåtal arter i betesvallen, men inte arter med grunt rotsystem.

b. Prioritera att bevattna soliga områden för så bra tillväxt som möjligt.

Betesmarker i sol bränns ner fortare än marker i skugga och behöver såldes mer bevattning vid torka. Betesmarker i skugga producerar inte lika mycket foder som betesmarker i sol. God vattenstatus till grödan har även en kylande effekt vilket gör att tillväxtnergång på grund av hög temperatur minskar.

c. Fållindela betet.

Tillväxten på betet främjas av att dela in betet i fållor och låta djuren gå på begränsade ytor för att sedan stängsla av det nerbetade området och därefter bevattna det. Det är viktigt att bevattna tidigt i tillväxtfasen för ökad produktion.

Hushållnings
sällskapet

Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling. Europa
investerar i landsbygdsområden

Klimatstrategiprojektet Gradvis drivs av Hushållningssällskapet Halland och finansieras genom landsbygdsprogrammet. Detta är ett av flera faktablad som kort sammanfattar projektets resultat. Läs mer på projektets hemsida www.gradvis.se.